

ที่ อว 5600/ว 0568

สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)

อุทยานดาราศาสตร์สิรินธร

260 หมู่ 4 ต.ดอนแก้ว อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50180

29 มีนาคม 2564

เรื่อง ขอเชิญร่วมโครงการอบรม “ภูมิปัญญาดาราศาสตร์ล้านนา : จาริต ประเพณี การวางตัวของศาสนสถาน และศึกษาเมืองล้านนา กับดาราศาสตร์”

เรียน คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดโครงการ จำนวน 1 ชุด

ด้วย สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) กำหนดจัดโครงการอบรม “ภูมิปัญญาดาราศาสตร์ล้านนา : จาริต ประเพณี การวางตัวของศาสนสถาน และศึกษาเมืองล้านนา กับดาราศาสตร์” ระหว่างวันที่ 12-14 พฤษภาคม 2564 ณ โรงแรมแชงกรี-ล่า จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้พื้นฐานทางดาราศาสตร์ และปรากฏการณ์ด้านดาราศาสตร์ สามารถเชื่อมโยง หลักฐาน จารึก พับสา ในศาสตร์ด้านศิลปกรรมศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และประวัติศาสตร์ และการใช้คณิตศาสตร์ในการคำนวณเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงการวางตัวของศาสนสถาน และโบราณสถานกับวิถีชีวิตและประเพณีในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกข้าวและการกำหนดปฏิทินล้านนาและปฏิทินไทย รวมถึงกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสำคัญต่าง ๆ อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ไหว้ขันดอกอินทขิล และลอยกระทง และเพื่อสร้างเครือข่ายการศึกษาวิจัยแบบสหวิทยาการ เกิดงานวิจัยที่หลากหลายร่วมกัน ดังรายละเอียดในโครงการที่แนบมาพร้อมนี้

ในการนี้ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) จึงขอเชิญบุคลากรของท่านที่มีความสนใจเข้าร่วมอบรมตามวัน และเวลาดังกล่าว ทั้งนี้ขอให้ส่งแบบตอบรับกลับมายาภายในวันที่ 23 เมษายน 2564

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาส่งบุคลากรในสังกัดเข้าร่วมโครงการฯ

เรียน

-สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ,
เชิญบุคลากรเข้าร่วมอบรมโครงการ

“ภูมิปัญญาดาราศาสตร์ล้านนา : ”

- นนทกร ปชฉ./ศูนย์วิจัย/แม่
ข้อมูลเข้าเว็บ

๗
๗ เม.ย. ๖4

ขอแสดงความนับถือ

(นายศรัณย์ โปษยะจินดา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ

จัดทวงเลข 0

๒-

8 เม.ย 64

**โครงการอบรม “ภูมิปัญญาดาราศาสตร์ล้านนา:
จารีต ประเพณี การวางตัวของศาสนสถาน และทักษาเมืองล้านนา กับดาราศาสตร์”
โดยหอจดหมายเหตุดาราศาสตร์ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)
ระหว่างวันที่ 12-13 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-20.30 น.
ณ โรงแรมแวงกรี-ลา จังหวัดเชียงใหม่
และวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 เวลา 04.00 – 14.00 น.
ณ ลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ / เวียงแก้ว / วัดอินทขิลสะดือเมือง**

1. หลักการและเหตุผล

การศึกษาการวางตัวของศาสนสถานและโบราณสถานต่าง ๆ สามารถนำองค์ความรู้ทางดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์มาใช้ประยุกต์ร่วมกันในรูปแบบการจัดการเรียนรู้และวิจัยแบบองค์รวมได้ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) เล็งเห็นความสำคัญของการบูรณาการองค์ความรู้ทางดาราศาสตร์ที่เป็นภูมิปัญญาในการตรวจสอบฤดูกาลเพื่อวางแผนการเกษตรกรรมของคนล้านนาในอดีต ผ่านร่องรอยจารีต และประเพณีที่สืบทอดต่อมายังปัจจุบัน จึงดำเนินการจัดอบรมเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสำคัญของดาราศาสตร์กับการศึกษาในศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์ และสังคมวิทยา จึงจัดให้มีการอบรมเรื่อง “ภูมิปัญญาดาราศาสตร์ล้านนา: จารีต ประเพณี การวางตัวของศาสนสถาน และทักษาเมืองล้านนา กับดาราศาสตร์” โดยนักวิจัยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านโบราณดาราศาสตร์ของล้านนา ทั้งนี้ได้จัดให้มีการอบรมทั้งภาคบรรยายและภาคสนาม

การอบรมภาคบรรยายมีหัวข้อสำคัญเกี่ยวกับประเพณีที่เกี่ยวข้องกับฤดูกาล อาทิ ประเพณีใส่ขันดอกอินทขิล ประเพณีสงกรานต์ ประเพณียี่เป็ง นอกจากนี้ยังมีการบรรยายความรู้เบื้องต้นทางด้านดาราศาสตร์ ตำแหน่งดวงอาทิตย์ขึ้นและตกในรอบปี วันและปรากฏการณ์สำคัญทางดาราศาสตร์ อาทิ วันวสันตวิษุวัต วันศารทวิษุวัต วันครีษมายัน วันเพ็ญมาฆบูชา ปรากฏการณ์สุริยุปราคาและจันทรุปราคา กลุ่มดาวจักรราศี และกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ ตามปฏิทินจลศักราช ปฏิทินหนไท ปฏิทินมหาศักราช ปฏิทินสุริยคติ ทั้งปฏิทินจูเลียน และปฏิทินเกรกอเรียน การวิเคราะห์/อธิบายปรากฏการณ์ดาราศาสตร์ วัน/เดือน/ปี บนจารึก/พิภพสา/ใบลาน/ตำนานต่าง ๆ จารีต ประเพณี ทักษาเมืองล้านนาในมุมมองด้านโบราณดาราศาสตร์ การวางตัวของศาสนสถานกับดาราศาสตร์ อาณาจักรล้านนา และอาณาจักรที่เกี่ยวข้อง

การอบรมภาคสนามเป็นการอบรมเพื่อศึกษากลุ่มดาวบนท้องฟ้าตอนดวงอาทิตย์ขึ้น-ตก เทียบกับตำแหน่งและทิศทางจริง และกลุ่มดาว การวางผังเมือง การวางทิศหลักโดยใช้เงาแดด นอกจากนี้มีการสาธิต เทคนิคอุปกรณ์ การวัดการวางตัวของศาสนสถานเทียบกับวันตามปฏิทินสุริยคติ

“ด้วยศาสนสถานทุกแห่งคือเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ทุกประเพณีมีที่มาเพื่อความดำรงอยู่ของชุมชน และวิถีชุมชนดำรงอยู่ได้ก็ด้วยความรู้เรื่องฤดูกาล” การอบรมนี้เหมาะสำหรับนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี สถาปนิก วิศวกร/ช่าง/ไกด์นำเที่ยว และประชาชนที่สนใจทั่วไป ให้เข้าใจและสามารถเชื่อมโยงความรู้ด้านดาราศาสตร์กับวิถีชีวิตบรรพชนล้านนา ปฏิทิน และส่งต่อ เผยแพร่ และสืบสานความรู้ ศึกษาวิจัยด้านภูมิปัญญาด้านดาราศาสตร์ของบรรพชน ต่อยอดแตกหน่อต่อไปในอนาคต เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้พื้นฐานทางดาราศาสตร์ และปรากฏการณ์ด้านดาราศาสตร์ สามารถเชื่อมโยง หลักฐาน จารึก พับสา ในศาสตร์ด้านต่าง ๆ อาทิ ศิลปกรรมศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เกษตรศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และประวัติศาสตร์ และการใช้คณิตศาสตร์ในการคำนวณต่าง ๆ

2.2 เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงการวางตัวของศาสนสถาน และโบราณสถานกับวิถีชีวิตและประเพณีในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกข้าวและการกำหนดปฏิทินล้านนาและปฏิทินไทย

2.3 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้เรื่องจักรราศี การเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ รวมถึงกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเพณีสำคัญต่าง ๆ อาทิ ประเพณีสงกรานต์ ไหว้ขันดอกอินทขิล และลอยกระทง รวมถึงภูมิปัญญาเรื่องการตรวจสอบฤดูกาลของบรรพชนรุ่นก่อน

2.4 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเข้าใจและสามารถเชื่อมโยงความรู้ด้านดาราศาสตร์กับสถาปัตยกรรมในแหล่งโบราณสถานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวศาสนสถานในล้านนา

2.5 เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเข้าใจและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพชน ศาสนสถาน และโบราณสถาน ร่วมกันสืบสานและอนุรักษ์ต่อไป

2.6 เพื่อสร้างเครือข่ายการศึกษาวิจัยแบบสหวิทยาการ เกิดงานวิจัยที่หลากหลายร่วมกัน โดยมีสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติเป็นศูนย์กลาง

3. กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน ประกอบด้วย

- นักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี สถาปนิก มัคคุเทศก์ และประชาชนทั่วไปที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ล้านนาเบื้องต้น

4. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม

จำนวน 3 วัน

5. ผู้รับผิดชอบโครงการฯ

1. นายกรกมล ศรีบุญเรือง	นักวิชาการ
2. นางจิราภา อัครวิทยาพันธุ์	เจ้าหน้าที่จัดการงานทั่วไปชำนาญการพิเศษ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้แบบองค์รวมหัวข้อการวางตัวของศาสนสถานกับดาราศาสตร์
2. เกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านดาราศาสตร์ การวางผังเมืองอาณาจักรล้านนา และอาณาจักรใกล้เคียง
3. เกิดการเรียนรู้เพื่อการสังเกตกลุ่มดาวทั้ง 27 ฤกษ์ ตำแหน่งดวงอาทิตย์เทียบดาวทั้ง 12 ราศี เชื่อมโยงกับการตรวจสอบฤดูกาล และประเพณีสำคัญของล้านนาและประเทศไทย

4. เกิดการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะการเรียนรู้ทางด้านดาราศาสตร์ในโรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศ โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการวิทยาศาสตร์ เชื่อมโยงกับศาสนสถาน โบราณสถาน รวมถึงได้เข้าใจความสำคัญของประเพณีต่างๆ และสามารถเชื่อมโยงกับประเพณีที่มีในท้องถิ่นของตนเองได้

กำหนดการโครงการอบรม
“ภูมิปัญญาด้านดาราศาสตร์ล้านนา : จาริต ประเพณี การวางตัวของศาสนสถาน
และทักษะเมืองล้านนา กับดาราศาสตร์”
 โดย หอจดหมายเหตุดาราศาสตร์ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)
 ระหว่างวันที่ 12-14 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ณ จังหวัดเชียงใหม่

วิทยากรบรรยาย	รศ.บุญรักษา ผศ.มัลลิกา ดร.เชิดศักดิ์ ผศ.ดร.ศิรามาศ	สุนทรธรรม ถาวรธิวาสน์ แช่ลี โกมลจินดา	ที่ปรึกษา สดร. ที่ปรึกษากลุ่มงานวิจัยภูมิปัญญาด้านดาราศาสตร์ล้านนา อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์และวัสดุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มช. อาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์และวัสดุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มช.
พิธีกรดำเนินรายการ	อาจารย์อรพิน นายกรกมล	รียาพร้าว ศรีบุญเรือง	นักโบราณคดี สดร. นักวิชาการ สดร.
ผู้เข้าร่วม	จำนวน 50 คน ประกอบด้วย - นักประวัติศาสตร์ - นักโบราณคดี - สถาปนิก - มัคคุเทศก์ - ประชาชนทั่วไปที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ล้านนาเบื้องต้น		

วันพุธที่ 12 พฤษภาคม 2564 (ณ โรงแรมแข่งกรี-ลา เชียงใหม่)

08.30-09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00-09.15 น.	พิธีเปิด โดย ดร.ศรัณย์ โปษยะจินดา ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)
09.15-10.15 น.	การบรรยายเรื่อง “ความสำคัญของดาราศาสตร์กับการศึกษาด้านประวัติศาสตร์” โดย รศ.บุญรักษา สุนทรธรรม
10.15-10.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.30-12.00 น.	การบรรยายเรื่อง ประเพณีใส่ขันดอกอินทิลกับภูมิปัญญาด้านการตรวจสอบฤดูกาล วิทยากร โดย ผศ.มัลลิกา ถาวรธิวาสน์ พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพร้าว
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.00 น.	การบรรยายเรื่อง ความรู้เบื้องต้นทางดาราศาสตร์ วิทยากร โดย ผศ.ดร.ศิรามาศ โกมลจินดา พิธีกร โดย นายกรกมล ศรีบุญเรือง
15.00-15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.15-16.30 น.	การบรรยายเรื่อง กลุ่มดาวแต่ละราศี และฤกษ์ ตามปฏิทินจลศักราช วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แช่ลี พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพร้าว
16.30-17.00 น.	ถาม-ตอบ ข้อสงสัย
17.00-18.00 น.	พักรับประทานอาหารเย็น
18.00-20.30 น.	การอบรมภาคสนาม: การสังเกตการณ์กลุ่มดาวบนท้องฟ้าตอนดวงอาทิตย์ตก วิทยากร โดย ผศ.ดร.ศิรามาศ โกมลจินดา พิธีกร โดย นายกรกมล ศรีบุญเรือง
20.30 น.	จบการบรรยาย

วันพฤหัสบดีที่ 13 พฤษภาคม 2564 (ณ โรงแรมแชงกรี-ลา เชียงใหม่)

08.30-9.00 น.	ลงทะเบียน
09.00-12.00 น.	การอธิบายปรากฏการณ์ดาราศาสตร์ วัน/เดือน/ปี บนจารึก/พิภพ/ใบลาน/ตำนานต่าง ๆ วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แซ่ลี ผศ.ดร.ศิรามาศ โกมลจินดา พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพราว
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-15.00 น.	การบรรยายเรื่อง จาริต ประเพณี ทักษะเมืองล้านนาและดาราศาสตร์ วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แซ่ลี พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพราว
15.00-15.15 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.15-16.30 น.	การบรรยายเรื่อง การวางตัวของศาสนสถาน โบราณสถานกับดาราศาสตร์ในอาณาจักรล้านนาและอาณาจักรสุโขทัย รวมถึงปราสาทหินพนมรุ้งและพิมาย วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แซ่ลี พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพราว
16.30-17.00 น.	ถาม-ตอบ ข้อสงสัย
17.00-18.00 น.	พักรับประทานอาหารเย็น
18.00-20.30 น.	การอบรมภาคสนาม: การสังเกตการณ์กลุ่มดาวบนท้องฟ้าตอนดวงอาทิตย์ตก วิทยากร โดย ผศ.ดร.ศิรามาศ โกมลจินดา พิธีกร โดย นายกรกมล ศรีบุญเรือง
20.30 น.	จบการบรรยาย

วันศุกร์ที่ 14 พฤษภาคม 2564 (ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ / เวียงแก้ว / วัดอินทขิลสะดือเมือง)

04.00-08.00 น.	ภาคอบรมภาคสนาม: ศึกษากลุ่มดาวบนท้องฟ้าตอนดวงอาทิตย์ขึ้น ณ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์/เวียงแก้ว วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แซ่ลี ผศ.ดร.ศิรามาศ โกมลจินดา พิธีกร โดย นายกรกมล ศรีบุญเรือง
08.00-09.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
09.00-10.30 น.	ภาคอบรมภาคสนาม: การวางทิศโดยใช้เงาแดด วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แซ่ลี ผศ.ดร.ศิรามาศ โกมลจินดา พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพราว
10.30-12.00 น.	ภาคอบรมภาคสนาม: การสาธิตเทคนิคและอุปกรณ์สำหรับวัดการวางตัวของเจดีย์/วัดอินทขิลสะดือเมือง วิทยากร โดย ดร.เชิดศักดิ์ แซ่ลี พิธีกร โดย อาจารย์อรพิน รียาพราว
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	ถาม-ตอบ ข้อสงสัย
14.00 น.	ปิดการอบรม

QR Code สำหรับลงทะเบียน

หมายเหตุ

1. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
2. ผู้เข้าร่วมอบรมเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าที่พัก

แบบสมัครเข้าร่วม

โครงการอบรม “ภูมิปัญญาดาราศาสตร์ล้านนา:

จารีต ประเพณี การวางตัวของศาสนสถาน และทักขานเมืองล้านนา กับดาราศาสตร์”
โดยหอจดหมายเหตุดาราศาสตร์ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)

ระหว่างวันที่ 12-13 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-20.30 น.

ณ โรงแรมแชนกรี-ลา จังหวัดเชียงใหม่

และวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 เวลา 04.00 – 14.00 น.

ณ ลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ / เวียงแก้ว / วัดอินทขิลสะดือเมือง

1. ข้อมูลส่วนบุคคล (ผู้สมัครจากหน่วยงาน จำนวน 1 ท่าน)

ชื่อ-สกุล .....
ตำแหน่ง .....
หน่วยงาน .....
เบอร์โทร/Email .....

2. ผู้สมัครเป็นผู้มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ล้านนาเบื้องต้น

- มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ล้านนาเบื้องต้น
 ไม่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ล้านนาเบื้องต้น
 อื่นๆ.....

3. ผู้สมัครสามารถเข้าร่วมโครงการอบรม

- สามารถเข้าร่วม ระหว่างวันที่ 12-14 พฤษภาคม 2564
 ไม่สามารถเข้าร่วม .....

4. ข้อตกลง

1. ผู้สมัครต้องได้รับการอนุญาตจากตงสังกัดก่อนสมัครเข้าร่วมอบรม
2. ผู้สมัครเข้าร่วมอบรมเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าที่พัก
 ข้าพเจ้ารับทราบและยอมรับข้อตกลง
 ไม่ยอมรับข้อตกลง

(ลงชื่อ).....

(.....)

วันที่.....

QR Code สำหรับลงทะเบียน